

I. TEXTOS APROVATS

B. RESOLUCIONS I MOCIONS

1. Resolucions

Resolució 80/X, sobre la Proposició de Llei de modificació de la disposició addicional segona de la Constitució espanyola per a la reintegració efectiva del Dret Civil valencià, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes, en la reunió del 5 de febrer de 2020

PRESIDÈNCIA DE LES CORTS VALENCIANES

De conformitat amb allò establert en l'article 96.1 de l'RCV, s'ordena la publicació en el *Butlletí Oficial de les Corts Valencianes* de la Resolució 80/X, sobre la Proposició de Llei de modificació de la disposició addicional segona de la Constitució espanyola per a la reintegració efectiva del Dret Civil valencià, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes, en la reunió del 5 de febrer de 2020.

Palau de les Corts Valencianes
València, 5 de febrer de 2020

El president
Enric Morera i Català

PLE DE LES CORTS VALENCIANES

El Ple de les Corts Valencianes en la sessió del dia 5 de febrer de 2020, ha debatut el Dictamen de la Comissió de Coordinació, Organització i Règim de les Institucions de la Generalitat sobre la Proposició de Llei de modificació de la disposició addicional segona de la Constitució espanyola per a la reintegració efectiva del Dret Civil valencià, a presentar davant la Mesa del Congrés dels Diputats.

De conformitat amb els apartats 1 i 2 de l'article 174 i concordants del Reglament de les Corts Valencianes i de conformitat amb el que hi ha disposat en els articles 87.2 de la Constitució espanyola i 22.f de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, el Ple de les Corts Valencianes ha aprovat la següent:

RESOLUCIÓ

PROPOSICIÓ DE LLEI DE MODIFICACIÓ DE LA DISPOSICIÓ ADDICIONAL SEGONA DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA PER A LA REINTEGRACIÓ EFECTIVA DEL DRET CIVIL VALENCIÀ

Exposició de motius

L'article 149.1.8.^a de la Constitució espanyola estableix la competència exclusiva de l'Estat en matèria de legislació civil, entenent-se aquesta «sense perjudici de la conservació, modificació i desenvolupament dels drets civils, forals o especials per part de les comunitats autònomes, allà on n'hi

I. TEXTOS APROBADOS

B. RESOLUCIONES Y MOCIONES

1. Resoluciones

Resolució 80/X, sobre la Proposició de Llei de modificació de la disposició addicional segona de la Constitució espanyola per a la reintegració efectiva del Dret Civil valencià, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes, en la reunió del 5 de febrer de 2020

PRESIDÈNCIA DE LAS CORTS VALENCIANES

De conformitat amb allò establert en l'article 96.1 de l'RCV, s'ordena la publicació en el *Butlletí Oficial de les Corts Valencianes* de la Resolució 80/X, sobre la Proposició de Llei de modificació de la disposició addicional segona de la Constitució espanyola per a la reintegració efectiva del Dret Civil valencià, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes, en la reunió del 5 de febrer de 2020.

Palau de les Corts Valencianes
València, 5 de febrer de 2020

El presidente
Enric Morera i Català

PLENO DE LAS CORTS VALENCIANES

El Pleno de Les Corts Valencianes en la sesión del día 5 de febrero de 2020, ha debatido el Dictamen de la Comisión de Coordinación, Organización y Régimen de las Instituciones de la Generalitat sobre la Proposición de ley de modificación de la disposición adicional segunda de la Constitución española para la reintegración efectiva del Derecho Civil valenciano, a presentar ante la Mesa del Congreso de los Diputados.

De conformidad con los apartados 1 y 2 del artículo 174 y concordantes del Reglamento de las Corts Valencianes y de conformidad con lo que hay dispuesto en los artículos 87.2 de la Constitución Española y 22.f del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, el Pleno de Les Corts ha aprobado la siguiente:

RESOLUCIÓN

PROPOSICIÓN DE LEY DE MODIFICACIÓN DE LA DISPOSICIÓN ADICIONAL SEGUNDA DE LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA PARA LA REINTEGRACIÓN EFECTIVA DEL DERECHO CIVIL VALENCIANO

Exposición de motivos

El artículo 149.1.8.^a de la Constitución española establece la competencia exclusiva del Estado en materia de legislación civil, entendiéndose esta «sin perjuicio de la conservación, modificación y desarrollo por las comunidades autónomas de los derechos civiles, forales o especiales, allí donde existan».

haja». Cal assenyalar que aquest article no opera com una norma atribuïda de competències autonòmiques, sinó com una reserva competencial en benefici de l'Estat, i constitueix una limitació efectiva enfront dels estatuts, els quals només podran assumir competències fora de l'àmbit reservat a aquest.

Així mateix la disposició addicional primera de la Constitució espanyola estableix que «la Constitució empara i respecta els drets històrics dels territoris forals. L'actualització general del dit règim foral es durà a terme, en el seu cas, dins el marc de la Constitució i dels estatuts d'autonomia».

En aquest sentit, l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana en la reforma de l'any 2006 va recollir al seu article setè que el «desenvolupament legislatiu de les competències de la Generalitat procurarà la recuperació dels continguts corresponents dels Furs de l'històric Regne de València en plena harmonia amb la Constitució i amb les exigències de la realitat social i econòmica valenciana. Aquesta reintegració s'aplicarà, en especial, a l'entramat institucional de l'històric Regne de València i la seua pròpia onomàstica en el marc de la Constitució espanyola i d'aquest Estatut d'autonomia» així com que «les normes i les disposicions de la Generalitat i les que integren el dret foral valencià tindran eficàcia territorial excepte en els casos en què legalment siga aplicable l'estatut personal i altres normes d'extraterritorialitat». A més l'article 49.1.2.^a estableix la competència exclusiva de la Generalitat quant a «la conservació, el desenvolupament i la modificació del Dret Civil foral valencià» la qual «serà exercida, per la Generalitat, en els termes establits per aquest Estatut, a partir de la normativa foral de l'històric Regne de València, que es recupera i actualitza, a l'empara de la Constitució espanyola» d'acord amb la disposició transitòria tercera.

La normativa esmentada va permetre la promulgació i l'entrada en vigor de la Llei 10/2007, de 20 de març, de la Generalitat, de règim econòmic matrimonial valencià —posteriorment modificada per la Llei 8/2009, d'11 de novembre, de la Generalitat—, de la Llei 5/2011, de la Generalitat, de relacions familiars dels fills i les filles els progenitors dels quals no conviuen, i de la Llei 5/2012, de 15 d'octubre, de la Generalitat, d'unions de fet formalitzades de la Comunitat Valenciana. Aquestes lleis van ser declarades inconstitucionals per les sentències del ple del Tribunal Constitucional número 82/2016, de 28 d'abril, número 110/2016, de 9 de juny, i número 192/2016, respectivament.

Es pot destacar que el Dret Civil valencià és un dret viu, ja que a quasi 300.000 valencianes i valencians els resulten aplicables les seues disposicions; és a dir, els 250.000 casats entre l'1 de juliol de 2008 i 31 de maig de 2016 mantenen el règim econòmic matrimonial de separació de béns, previst en la Llei 10/2007, de 20 de març; a més de 15.000 parelles se'ls continua aplicant la coneguda com a llei valenciana de custòdia compartida, i més de 25.000 valencians, que conviuen com a unió de fet, mantenen efectes civils, dels quals manquen les noves unions de fet constituïdes a partir del 15 de juliol de 2016.

Les resolucions del Tribunal Constitucional abans esmentades van derogar *de facto* les disposicions estatutàries assenyalades, tal com remarca el magistrat del Tribunal Constitucional Juan Antonio Xiol Ríos en els seus respectius vots particulars a les sentències dictades.

Hay que señalar que este artículo no opera como una norma atribuïda de competencias autonómicas, sino como una reserva competencial en beneficio del Estado, y constituye una limitación efectiva frente de los estatutos, los cuales solo podrán asumir competencias fuera del ámbito reservado a este.

Asimismo la disposición adicional primera de la Constitución española establece que «la Constitución ampara y respeta los derechos históricos de los territorios forales. La actualización general de dicho régimen foral se llevará a cabo, en su caso, dentro del marco de la Constitución y de los estatutos de autonomía».

En este sentido, el Estatuto de autonomía de la Comunitat Valenciana en la reforma del año 2006 recogió en su artículo séptimo que el «desarrollo legislativo de las competencias de la Generalitat procurarà la recuperación de los contenidos correspondientes de los Fueros del histórico Reino de Valencia en plena armonía con la Constitución y con las exigencias de la realidad social y económica valenciana. Esta reintegración se aplicará, en especial, al entramado institucional del histórico Reino de Valencia y su propia onomástica en el marco de la Constitución española y de este Estatuto de autonomía» así como «las normas y disposiciones de la Generalitat y las que integran el derecho foral valenciano tendrán eficacia territorial excepto en los casos en los que legalmente sea aplicable el estatuto personal y otras normas de extraterritorialidad». Además el artículo 49.1.2.^a establece la competencia exclusiva de la Generalitat en cuanto a «la conservación, el desarrollo y la modificación del Derecho Civil foral valenciano» la cual «se ejercerá, por la Generalitat, en los términos establecidos por este Estatuto, a partir de la normativa foral del histórico Reino de Valencia, que se recupera y actualiza, al amparo de la Constitución española» de acuerdo con la disposición transitòria tercera.

La normativa mencionada permitió la promulgación y la entrada en vigor de la Ley 10/2007, de 20 de marzo, de la Generalitat, de régimen económico matrimonial valenciano —posteriormente modificada por la Ley 8/2009, de 11 de noviembre, de la Generalitat—, de la Ley 5/2011, de la Generalitat, de relaciones familiares de los hijos y las hijas cuyos progenitores no conviven, y de la Ley 5/2012, de 15 de octubre, de la Generalitat, de uniones de hecho formalizadas de la Comunitat Valenciana. Estas leyes fueron declaradas inconstitucionales por las sentencias del pleno del Tribunal Constitucional número 82/2016, de 28 de abril, número 110/2016, de 9 de junio, y número 192/2016, respectivamente.

Se puede destacar que el Derecho Civil valenciano es un derecho vivo, ya que a casi 300.000 valencianas y valencianos les resultan aplicables sus disposiciones; a saber, los 250.000 casados entre el 1 de julio de 2008 y 31 de mayo de 2016 mantienen el régimen económico matrimonial de separación de bienes, previsto en la Ley 10/2007, de 20 de marzo; además de 15.000 parejas se les continúa aplicando la conocida como ley valenciana de custodia compartida, y más de 25.000 valencianos, que conviven como unión de hecho, mantienen efectos civiles, de los cuales carecen las nuevas uniones de hecho constituidas a partir del 15 de julio de 2016.

Las resoluciones del Tribunal Constitucional antes mencionadas derogaron *de facto* las disposiciones estatutarias señaladas, tal como señala el magistrado del Tribunal Constitucional Juan Antonio Xiol Ríos en sus respectivos vots particulars a las sentencias dictadas.

La reforma de l'Estatut d'autonomia, aprovada també pel Congrés dels Diputats, és una llei orgànica que forma part del bloc de constitucionalitat i que en cap moment va ser impugnada ni ha estat sospitosa de cap inconstitucionalitat en el moment de la seua tramitació en el Congrés dels Diputats, com ho denota la rotunda votació favorable. Les sentències entenen que la modificació de l'any 2006 no té cap rellevància competencial i buiden de contingut efectiu una sèrie de disposicions cabdals de la norma bàsica, trivialitzant en última instància el mateix Estatut.

La Constitució, tant en la seua literalitat com en el seu esperit, reconeix el foralisme i l'exercici de la competència en Dret Civil foral contemplant dos nivells competencials: les comunitats autònomes amb Dret Civil propi i les que no en tenen. Ha sigut el Tribunal Constitucional el que ha fet una interpretació rígida creant amb el Dret Civil foral valencià un tercer nivell, un cas únic en el qual existeix el reconeixement, però és pràcticament inaplicable fora de l'àmbit agrari. El Tribunal Constitucional realitza una lectura de la Constitució que parteix d'unes premisses historicistes, per les quals els valencians i les valencianes no tenim dret a recuperar i actualitzar el Dret Civil foral perquè, a diferència d'altres comunitats autònomes a les quals se'ls va retornar la normativa foral pròpia, a nosaltres no se'ns van retornar els Furs després del Decret de Nova Planta, encara que mai no ho han deixat de demanar els juristes, polítics i historiadors valencians de diferents tendències.

És per això que, després de les sentències dictades pel Tribunal Constitucional, la via que tenim els valencians i les valencianes en defensa del nostre Dret Civil foral valencià i del nostre autogovern és la modificació de la disposició addicional segona de la Constitució. Això, per a poder garantir el ple exercici de les competències estatutàriament assumides en igualtat de condicions respecte de la resta de comunitats autònomes amb tradició foral.

En aquest sentit l'Associació de Juristes Valencians, entitat que té entre els seus objectius fundacionals la defensa de la competència legislativa de la Generalitat Valenciana en matèria de Dret Civil, ha impulsat aquesta proposta entre la societat civil. Sindicats, universitats, organitzacions empresarials, col·legis professionals, associacions culturals i de consumidors, així com 393 ajuntaments, els quals representen 4.500.000 valencians i valencianes —més del 90 % de la població valenciana— i la Federació Valenciana de Municipis i Províncies han recolzat la reforma constitucional en defensa d'un Dret Civil propi, modern, útil, pròxim i social.

Cal destacar que el Dret Civil, com a branca de l'ordenament jurídic que regula les relacions dels particulars quan actuen en un pla horitzontal d'igualtat, desproveïts de qualsevol tipus de *imperium*, és el més proper a la vida quotidiana de les persones i, en conseqüència, necessita ser dictat des de la major proximitat a la societat a la qual va dirigit, la qual cosa s'aconsegueix al nostre Estat de les autonomies mitjançant la intervenció dels parlaments territorials. El Dret Civil emanat de les Corts Valencianes possibilita donar una resposta àgil, moderna i pròpia als problemes actuals de les valencianes i els valencians, i permet acabar amb el tracte desigual amb relació a la resta de territoris que ho tenen previst als respectius estatuts d'autonomia.

La reforma del Estatuto de autonomía, aprobada también por el Congreso de los Diputados, es una ley orgánica que forma parte del bloque de constitucionalidad y que en ningún momento fue impugnado ni ha sido sospechoso de ninguna inconstitucionalidad en el momento de su tramitación en el Congreso de los Diputados, como lo denota la rotunda votación favorable. Las sentencias entienden que la modificación del año 2006 no tiene ninguna relevancia competencial y vacían de contenido efectivo una serie de disposiciones capitales de la norma básica, trivializando en última instancia el propio Estatuto.

La Constitución, tanto en su literalidad como en su espíritu, reconoce el foralismo y el ejercicio de la competencia en Derecho Civil foral contemplando dos niveles competenciales: las comunidades autónomas con Derecho Civil propio y las que no tienen. Ha sido el Tribunal Constitucional el que ha hecho una interpretación rígida creando con el Derecho Civil foral valenciano un tercer nivel, un caso único en el que existe el reconocimiento, pero es prácticamente inaplicable fuera del ámbito agrario. El Tribunal Constitucional realiza una lectura de la Constitución que parte de unas premisas historicistas, por las que los valencianos y las valencianas no tenemos derecho a recuperar y actualizar el Derecho Civil foral porque, a diferencia de otras comunidades autónomas a las que se devolvió la normativa foral propia, a nosotros no se nos devolvieron los Fueros tras el Decreto de Nueva Planta, aunque nunca se ha dejado de pedir por los juristas, políticos e historiadores valencianos de diferentes tendencias.

Es por ello que, tras las sentencias dictadas por el Tribunal Constitucional, la vía que tenemos los valencianos y las valencianas en defensa de nuestro Derecho Civil foral valenciano y de nuestro autogobierno es la modificación de la disposición adicional segunda de la Constitución. Ello, para poder garantizar el pleno ejercicio de las competencias estatutariamente asumidas en igualdad de condiciones respecto del resto de comunidades autónomas con tradición foral.

En este sentido la Asociación de Juristes Valencians, entidad que tiene entre sus objetivos fundacionales la defensa de la competencia legislativa de la Generalitat Valenciana en materia de derecho civil, ha impulsado esta propuesta entre la sociedad civil. Sindicatos, universidades, organizaciones empresariales, colegios profesionales, asociaciones culturales y de consumidoras, así como 393 ayuntamientos, los cuales representan a 4.500.000 valencianos y valencianas —más del 90 % de la población valenciana— y la Federación Valenciana de Municipios y Provincias han apoyado la reforma constitucional en defensa de un Derecho Civil propio, moderno, útil, próximo y social.

Hay que destacar que el derecho civil, como rama del ordenamiento jurídico que regula las relaciones de los particulares cuando actúan en un plano horizontal de igualdad, desprovistos de cualquier tipo de *imperium*, es el más próximo a la vida cotidiana de las personas y, en consecuencia, necesita ser dictado desde la mayor proximidad a la sociedad a la que va dirigido, lo cual se consigue en nuestro Estado de las autonomías mediante la intervención de los parlamentos territoriales. El Derecho Civil emanado de las Corts Valencianes possibilita dar una respuesta ágil, moderna y propia a los problemas actuales de las valencianas y los valencianos, y permite acabar con el trato desigual con relación al resto de territorios que lo tienen previsto a los respectivos estatutos de autonomía.

En virtut de tot això, presentem la proposició de llei següent:

MODIFICACIÓ DE LA DISPOSICIÓ ADDICIONAL SEGONA DE LA CONSTITUCIÓ ESPANYOLA PER A LA REINTEGRACIÓ EFECTIVA DEL DRET CIVIL VALENCIÀ

Article primer

S'afegeix un segon paràgraf a la disposició addicional segona, que queda redactat com segueix:

«La competència legislativa civil de les comunitats autònomes, assumida als seus propis estatuts conforme a l'article 149.1.8.^a de la Constitució, s'estendrà a la recuperació i l'actualització del seu dret privat històric d'acord amb els valors i els principis constitucionals.»

Palau de les Corts Valencianes
València, 5 de febrer de 2020

El president
Enric Morera i Català

La secretària primera
Cristina Cabedo Laborda

2. Mocions

Moció 1/X, sobre la transformació de l'actual societat anònima VAERSA en una entitat de dret públic, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes en la sessió de 6 de febrer de 2020

PRESIDÈNCIA DE LES CORTS VALENCIANES

D'acord amb l'article 96.1 del Reglament de les Corts Valencianes, s'ordena publicar en el *Butlletí Oficial de les Corts Valencianes* la Moció 1/X, sobre la transformació de l'actual societat anònima VAERSA en una entitat de dret públic, aprovada pel Ple de les Corts Valencianes en la sessió de 6 de febrer de 2020.

Palau de les Corts Valencianes
València, 6 de febrer de 2020

El president
Enric Morera i Català

PLE DE LES CORTS VALENCIANES

El Ple de les Corts Valencianes, en la sessió de 6 de febrer de 2020, ha debatut la Moció subsegüent a la interpel·lació a la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica sobre la política general de la conselleria sobre VAERSA, presentada pel Grup Parlamentari Popular (RE número 7.470, BOCV 32).

En virtud de todo ello, presentamos la siguiente proposición de ley:

MODIFICACIÓN DE LA DISPOSICIÓN ADICIONAL SEGUNDA DE LA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA PARA LA REINTEGRACIÓN EFECTIVA DEL DERECHO CIVIL VALENCIANO

Artículo primero

Se añade un segundo párrafo a la disposición adicional segunda, que queda redactado como sigue:

«La competencia legislativa civil de las comunidades autónomas, asumida a sus propios estatutos conforme al artículo 149.1.8.^a de la Constitución, se extenderá a la recuperación y la actualización de su derecho privado histórico de acuerdo con los valores y los principios constitucionales.»

Palau de les Corts Valencianes
València, 5 de febrero de 2020

El presidente
Enric Morera i Català

La secretaria primera
Cristina Cabedo Laborda

2. Mociones

Moción 1/X, sobre la transformación de la actual sociedad anónima VAERSA en una entidad de derecho público, aprobada por el Pleno de las Corts Valencianes en la sesión de 6 de febrero de 2020

PRESIDENCIA DE LAS CORTS VALENCIANES

De acuerdo con el artículo 96.1 del Reglamento de las Corts Valencianes, se ordena publicar en el *Butlletí Oficial de les Corts Valencianes* la Moción 1/X, sobre la transformación de la actual sociedad anónima VAERSA en una entidad de derecho público, aprobada por el Pleno de las Corts Valencianes en la sesión de 6 de febrero de 2020.

Palau de les Corts Valencianes
València, 6 de febrero de 2020

El presidente
Enric Morera i Català

PLENO DE LAS CORTS VALENCIANES

El Pleno de las Corts Valencianes, en la sesión de 6 de febrero de 2020, ha debatido la Moción subsiguiente a la interpelación a la consellera de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica sobre la política general de la conselleria sobre VAERSA, presentada por el Grupo Parlamentario Popular (RE número 7.470, BOCV 32).